

Ομιλία – παρέμβαση του Προέδρου του ΔΣ της ΕΕΤ κ. Βασίλη Ράπανου στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής

20 Οκτωβρίου 2022

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Υπουργοί,

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Εκ μέρους της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών θέλω να σας ευχαριστήσω για την πρόσκληση σας να παρευρεθούμε στη συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων για να σας ενημερώσουμε για τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών του Ν. 4738/2020. Οι συναντήσεις αυτές είναι ιδιαίτερα εποικοδομητικές, διότι μας δίνεται η δυνατότητα να σας ενημερώσουμε για τη δραστηριότητα των τραπεζών, αλλά και να ακούσουμε τον προβληματισμό και τις απόψεις σας.

Θα ξεκινήσω την τοποθέτησή μου, με το σημερινό θέμα της Ημερήσιας Διάταξης, για το οποίο κλήθηκε η Ελληνική Ένωση και συγκεκριμένα τον εξωδικαστικό μηχανισμό. Θα προσθέσω, ωστόσο, ορισμένες ακόμη κρίσιμες πληροφορίες για την πρόσφατη συμβολή του τραπεζικού τομέα στην ελληνική οικονομία, κυρίως δε στη χρηματοδότηση του ελληνικού επιχειρείν.

1. Θα ήθελα να θυμίσω ότι ο Νέος Κώδικας Αφερεγγυότητας φυσικών και νομικών προσώπων (δηλαδή ο νόμος 4738/2020) έχει το θεμέλιο του κατά βάση στην Ευρωπαϊκή οδηγία 1023 του έτους 2019. Η οδηγία αυτή επιβάλλει στα κράτη μέλη όχι μόνο να εκσυγχρονίσουν το πτωχευτικό τους δίκαιο, ιδίως για τις επιχειρήσεις, αλλά και να δημιουργήσουν μηχανισμούς οι οποίοι: α) θα προειδοποιούν έγκαιρα τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά για επικείμενη επιδείνωση της δυνατότητας εξυπηρέτησης των υποχρεώσεών τους, β) θα τους παρέχουν προληπτική προστασία με την ρύθμιση (εξωδικαστικά) των οφειλών τους προς το Δημόσιο και προς τον Ιδιωτικό τομέα. Η Ελληνική Κυβέρνηση προχώρησε γρήγορα στην ψήφιση του νέου δικαίου αφερεγγυότητας, και του νόμου για τη δεύτερη ευκαιρία, και η Ελλάδα υπήρξε μία από τις πρώτες χώρες που ανταποκρίθηκαν στην ενσωμάτωση της οδηγίας 1023/2019. Στο στάδιο επεξεργασίας του σχετικού νομοθετικού κειμένου, που διήρκεσε ένα περίπου χρόνο, η ΕΕΤ συμμετείχε πολύ ενεργά, εξέφρασε την επί της αρχής σύμφωνη γνώμη των

μελών της και εισέφερε την τεχνογνωσία της ως προς το ιδιωτικό χρέος και το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Έτσι κατέστη δυνατόν προς το τέλος του 2020 να ψηφιστεί ένας σύγχρονος νόμος, ο ν. 4738/2020 και παράλληλα να εκδοθεί ένας εξίσου σημαντικός αριθμός Υπουργικών αποφάσεων, που καθόριζε όλες τις τεχνικές λεπτομέρειες υλοποίησής του. Επομένως, οι Τράπεζες και η ΕΕΤ έδειξαν έμπρακτα τη στήριξή τους, συμβάλλοντας στο βαθμό που τους αναλογούσε στην τελική (ιδίως τεχνική) διαμόρφωση των διατάξεων του νέου νόμου.

2. Παράλληλα, η υλοποίηση του Νέου Πτωχευτικού Κώδικα και ειδικά της ενότητας που αφορά στον εξωδικαστικό, απαιτούσε δαπανηρές, αλλά και χρονοβόρες ηλεκτρονικές υποδομές (που είναι ευρύτερα γνωστές ως πλατφόρμες). Στις πλατφόρμες αυτές έχουν πρόσβαση όλοι οι φορείς, και συγκεκριμένα οι δανειολήπτες, οι πιστωτές του δημόσιου τομέα, κυρίως η ΑΑΔΕ και ο ΕΦΚΑ και τα Πιστωτικά και γενικότερα τα χρηματοδοτικά Ιδρύματα. Δείχνοντας έμπρακτα την στήριξή μας, στον εκσυγχρονισμό του πτωχευτικού δικαίου, που αφορά όχι μόνο το ιδιωτικό, αλλά και το δημόσιο χρέος, έχουμε καταβάλει -από την έναρξη ισχύος του νέου Πτωχευτικού κώδικα μέχρι και σήμερα- για τις πλατφόρμες αυτές το συνολικό ποσό των **2.380.651** ευρώ.

Χωρίς τις πλατφόρμες ο νόμος δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί. Η στήριξή μας δεν ήταν μόνο στήριξη οικονομική, αλλά και ουσιαστική, καθώς όπως αντιλαμβάνεστε εάν ακολουθούσαμε τυπικές διοικητικές διαδικασίες διαγωνισμών είναι αμφίβολο αν θα ήταν διαθέσιμη η υποδομή. Το παραπάνω ποσό αποτελεί τη συμμετοχή των τραπεζών και αντίστοιχη συμβολή είχαν και οι εταιρείες διαχείρισης.

3. Σε συνεργασία με τις εταιρείες διαχείρισης, όταν διαπιστώσαμε ότι σε κάποιες - αρκετές θα έλεγα περιπτώσεις - οι δανειολήπτες ή αντιμετώπιζαν προβλήματα στην υποβολή της αιτήσεως ή δεν έδειχναν ενδιαφέρον να προωθήσουν την αίτησή τους στον εξωδικαστικό, αναθέσαμε σε τρίτη σύμβουλο εταιρεία, να δημιουργήσει κέντρο παροχής υποστήριξης (help desk), ώστε να βοηθά τους δανειολήπτες, στην υποβολή και επεξεργασία της αίτησής τους, καλύπτοντας και πάλι το κόστος, που αυτή τη φορά ανήλθε σε 200.000 ευρώ.
4. Η συνεργασία μας και με το Υπουργείο Οικονομικών και μάλιστα τόσο τον ίδιο τον Υπουργό Οικονομικών όσο και την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης του Ιδιωτικού Χρέους, δηλαδή σήμερα την κα Αθανασοπούλου, είναι διαρκής και εποικοδομητική. Γίνεται και

από το Υπουργείο και από τις τράπεζες ποιοτική ανάλυση των στοιχείων και καταγράφονται και οι συμπεριφορές των δανειοληπτών. Τα αποτελέσματα αυτής της ποιοτικής ανάλυσης τα δημοσιοποίησε και η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης του Ιδιωτικού χρέους σε πρόσφατο δελτίο τύπου το πρώτο 15νθήμερο του Σεπτεμβρίου, σημειώνοντας και τη γεωμετρική πρόοδο που έχει γίνει. Ο εξωδικαστικός ισχύει κατά βάση εδώ και 11 μήνες.

5. Η κα Ιωάννου, Γενική Διευθύντρια της Εθνικής Τράπεζας, που παρίσταται εδώ με την ιδιότητα της Προέδρου της Συντονιστικής Επιτροπής Διαχείρισης μη Εξυπηρετούμενων δανείων της ΕΕΤ θα σας δώσει τα αριθμητικά στοιχεία και για τον εξωδικαστικό, και για τις διμερείς (συναινετικές) ρυθμίσεις των Τραπεζών εκτός εξωδικαστικού, θα ήθελα, όμως και εγώ να καταγράψω τη γενική εικόνα.
6. Με βάση τα μέχρι σήμερα διαθέσιμα στοιχεία, που συλλέγει η σύμβουλος εταιρεία ενδιαφέρον για τον εξωδικαστικό φέρεται να έχουν εκδηλώσει περίπου 55.000 δανειολήπτες, αλλά μόλις οι 18.000 έχουν υποβάλει οριστική αίτηση. Τα 2/3 περίπου των αιτήσεων αυτών αφορούν φυσικά πρόσωπα και όχι επιχειρήσεις. Από τις οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις έχουν τύχει επεξεργασίας από όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οι 5.272 αιτήσεις. Η συμμετοχή ωστόσο των τραπεζών στον εξωδικαστικό είναι περιορισμένη, όχι για λόγους που αφορούν τις ίδιες, αλλά επειδή είναι περιορισμένος ο αριθμός των αιτήσεων, που υποβάλλονται και αφορούν Τράπεζες.
7. Το γεγονός αυτό, ότι δηλαδή οι Τράπεζες συμμετέχουν με μικρό ποσοστό στον αριθμό των αιτήσεων του εξωδικαστικού θα πρέπει να μας ικανοποιεί και όχι να μας προβληματίζει. Για έναν απλό λόγο γιατί δείχνει ότι και οι Τράπεζες και οι δανειολήπτες τους έχουν επανέλθει σε καθεστώς συναινετικής διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων οφειλών. Και αυτό οφείλεται αθροιστικά στους παρακάτω (θετικούς) παράγοντες:
 - 7.1. Στην διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων μέσω του προγράμματος ΗΡΑΚΛΗ, στο πλαίσιο του οποίου τιτλοποιήθηκαν και αποχωρίστηκαν από τους ισολογισμούς των Τραπεζών περίπου 80 δις μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Σήμερα οι Τράπεζες δεν διαχειρίζονται, τα παλαιά κόκκινα δάνεια.
 - 7.2. Στις εκτεταμένες ρυθμίσεις ενήμερων δανείων (δηλαδή τις εννεάμηνες αναστολές, τα γνωστά μορατόρια), συνολικού ύψους 22 δις, που χορηγήθηκαν από τις Τράπεζες όταν ξέσπασε η πανδημία Covid το 2020. Τα μορατόρια αφορούσαν ενήμερες οφειλές για 398.000 νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

- 7.3. Στα προγράμματα στήριξης των δανειοληπτών (τα γνωστά προγράμματα ΓΕΦΥΡΑ Ι - για ιδιώτες- και ΓΕΦΥΡΑ ΙΙ -για μικρές επιχειρήσεις-). Στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών 95.000 οφειλέτες ενήμερων ή ρυθμισμένων οφειλών έλαβαν εννεάμηνες επιδοτήσεις 590 εκ. ευρώ, για την επιδότηση δόσεων δανείων ύψους 11,5 δις.
- 7.4. Όλα αυτά όχι μόνο είχαν ως αποτέλεσμα: α) να μην αυξηθούν, ή ακριβέστερα να μην αυξηθούν σε ανησυχητικό βαθμό, παρά τη λήξη των μορατόρια και των προγραμμάτων στήριξης ΓΕΦΥΡΑ Ι και ΓΕΦΥΡΑ ΙΙ, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στις Τράπεζες β) να κερδίσουν έδαφος οι συναινετικές ρυθμίσεις (η κα Ιωάννου θα σας δώσει περισσότερα στοιχεία) γ) να περιοριστεί αυτόχρημα ο αριθμός των δανειοληπτών, που δεν χρειάζεται να υπαχθούν στον εξωδικαστικό για να επιτύχουν ρύθμιση, και δ) το σημαντικότερο να περιοριστούν σημαντικά οι πλειστηριασμοί που προγραμματίζονται με πρωτοβουλία των Τραπεζών. Το εννεάμηνο Ιανουάριος 22-Σεπτέμβριος 2022 προγραμματίστηκαν 2649 πλειστηριασμοί από τους οποίους διενεργήθηκαν τελικά μόλις 693. Ο αριθμός αυτός είναι ελάχιστος και δεν αφορά ευάλωτους δανειολήπτες.
- 7.5. Το αμοιβαίο αυτό όφελος από την οργανική διαχείριση των οφειλών που εμφάνισαν καθυστέρηση οι τράπεζες το διοχέτευσαν στην πραγματική οικονομία. Όσες φορές έχω την τιμή να βρίσκομαι στο βήμα αυτό, ή και αλλού δεν παύω να τονίζω ως πρωταρχικό μέλημα του Τραπεζικού Συστήματος τη χρηματοδότηση της οικονομίας και τη διαφύλαξη των καταθέσεων. Αυτές είναι οι κατεξοχήν τραπεζικές δραστηριότητες. Και στις δύο το πρόσημό μας είναι θετικό. Οι μεν χορηγήσεις φέτος όχι μόνον θα φτάσουν τα 20 δις. που είχαμε και το 2020 και το 2021, αλλά θα το ξεπεράσουν, αφού όλες οι Τράπεζες μέλη μας έχουν υπερκαλύψει τους στόχους πιστωτικής επέκτασης του 22. Εάν λοιπόν τους 8 πρώτους μήνες του 2022 φτάσαμε τα 17,5 δις χρηματοδοτήσεις (α εξάμηνο 15,885 δις), είναι σαφές ότι μέχρι τέλος του έτους οι χρηματοδοτήσεις θα ξεπεράσουν σημαντικά το ποσό των 20 δις. των προηγούμενων 2 ετών, εάν ληφθεί υπόψη και η σημαντική ανάκαμψη που εμφάνισε και για το 2022 η ελληνική οικονομία.
- 7.6. Αντίστοιχη είναι και η εξέλιξη των καταθέσεων. Και πάλι με στοιχεία Αυγούστου 22 οι καταθέσεις ανέρχονται σε 184 δις. το υψηλότερο ποσό των τελευταίων ετών και μάλιστα το ενθαρρυντικό είναι ότι, παρά τον υψηλό πληθωρισμό, μέχρι σήμερα

τουλάχιστον δεν παρατηρείται μείωση των καταθέσεων, για την κάλυψη των καταναλωτικών αναγκών.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Εκτιμώ ότι, εφόσον το επιθυμείτε, με την παρουσίαση πιο αναλυτικών στοιχείων από την κα Ιωάννου, θα γίνει φανερό ότι οι τράπεζες στηρίζουμε ουσιαστικά την πραγματική υλοποίηση του εξωδικαστικού μηχανισμού και αν χρειαστεί να αναλάβουμε και άλλες πρωτοβουλίες θα το κάνουμε. Είμαστε βεβαίως στη διάθεση του σώματος για να απαντήσουμε σε ερωτήσεις και να δώσουμε διευκρινίσεις σε ζητήματα που θα μας θέσετε.